

Projekat „Kurikulum za transparentnost, kurikulum za odgovornost“

Project „Curriculum for transparency, curriculum for accountability“

**ANALIZA MEDIJSKOG SADRŽAJA JAVNIH EMITERA U BIH U
KOME SE IZVJEŠTAVA O KORUPCIJI, SA FOKUSOM NA PROGRAM
ZA DJECU I MLADE**

Septembar 2014.godine

**Delegacija Evropske
unije u Bosni i
Hercegovini**
Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037
1

**Udruženje Centar
za razvoj medija i
analize**
Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

**Omladinski
komunikativni
centar Banjaluka**
Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse
Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200
538

SADRŽAJ

UVOD	3
Korupcija, kočnica razvoja Bosne i Hercegovine	3
Obaveze Bosne i Hercegovine u oblasti borbe protiv korupcije	3
Strategija za borbu protiv korupcije u BiH (2008-2014)	4
EDUKACIJA, OBUKA I JAVNA SVIJEST	4
Akcionni plan za borbu protiv korupcije (APACS)	4
Provođenje Akcionog plana za borbu protiv korupcije	5
PROJEKAT "KURIKULUM ZA TRANSPARENTNOST, KURIKULUM ZA ODGOVORNOST"	6
ANALIZA MEDIJSKOG SADRŽAJA NA TEMU KORUPCIJE	8
OČEKIVANI REZULTATI	8
METODOLOGIJA	9
INTERVJU I	9
MEDIJSKI SADRŽAJ OBUHVAĆEN ANALIZOM	11
ANALITIČKI PREGLED PRAĆENOG SADRŽAJA	13
SAŽETI PREGLED I ZAKLJUČCI	15
PREPORUKE	18

**Delegacija Evropske
unije u Bosni i
Hercegovini**
Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037
2

**Udruženje Centar
za razvoj medija i
analize**
Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

**Omladinski
komunikativni
centar Banjaluka**
Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse
Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200
538

UVOD

Korupcija, kočnica razvoja Bosne i Hercegovine

Korupcija i u javnom i u privatnom sektoru ugrožava stabilnost i prosperitet Bosne i Hercegovine. Ona potkopava povjerenje u institucije vlasti, ometa ekonomski razvoj i ravnopravno tržišno natjecanje, ugrožava vladavinu zakona, demokratiju i ljudska prava, podriva dobro upravljanje, pravičnost i socijalnu pravdu, omogućava rast organizovanog kriminala i terorizma, ugrožava stabilnost demokratskih institucija i moralnih osnova društva.

Uprkos višegodišnjim reformama, angažmanu međunarodne zajednice i donatorskoj pomoći, BiH ne uspijeva napraviti značajniji napredak na suzbijanju sveprisutne političke i systemske korupcije. Tokom posljednjih godina stvorene su solidne pretpostavke za efikasniju borbu protiv korupcije kroz uspostavljanje konzistentnog zakonskog i institucionalnog okvira. Međutim, glavni izazovi i dalje ostaju slabi mehanizmi implementacije, asimetričnost i neusklađenost zakonâ usmjerenih ka borbi protiv korupcije na različitim nivoima vlasti, te neadakvetni institucionalni kapaciteti i podređenost institucija neformalnim centrima moći. Takođe, jedan od ključnih problema jeste niska svijest ljudi o mogućnostima borbe protiv korupcije i prihvatanje korupcije kao normalne, uobičajene pojave koja je postala sastavni dio načina na koje bosanskohercegovačko društvo funkcioniše.

Obaveze Bosne i Hercegovine u oblasti borbe protiv korupcije

BiH je ratificirala opšteprihvaćene međunarodne pravne instrumente i prihvatila obaveze u okviru procesa EU integracija te je na taj način realizovala prvi korak u pravcu njihovog inkorporiranja u domaći pravni sistem. Međutim, izostala je dosljedna harmonizacija preuzetih obaveza sa domaćim zakonodavstvom i njihova praktična implementacija.

Međunarodni instrumenti koje je BiH ratifikovala u oblasti borbe protiv korupcije su sljedeći: Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije, Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, Krivičnopravna Konvencija o korupciji Vijeća Evrope, Građanskopravna konvencija o korupciji Vijeća Evrope, te Konvencija o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga krivičnim djelom.

U principima, prioritetima i uslovima za Evropsko partnerstvo sa Bosnom i Hercegovinom, obaveze BiH u oblasti antikoruptione politike su između ostalog, usvajanje i provođenje detaljnog akcionog plana protiv korupcije, temeljenog na državnoj Strategiji za borbu protiv korupcije, zatim provođenje preporuka Grupe zemalja protiv korupcije (GRECO), te ispunjavanje obaveza koje proističu iz međunarodnih konvencija o korupciji. Pored toga, od BiH se očekuje efikasno krivično gonjenje počilaca krivičnih djela korupcije i usvajanje politike nulte tolerancije prema korupciji, kao i osiguranje provedbe zakona o sukobu interesa. Uspostavljanje efikasnog sistema na državnom nivou za prikupljanje podataka i vođenje krivičnih statistika iz oblasti korupcije je također jedna od obaveza.

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini

Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037

Udruženje Centar za razvoj medija i analize

Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka

Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse

Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200 538

Strategija za borbu protiv korupcije u BiH (2009-2014)

Da bi se korupcija suzbijala i da bi se osiguralo da ona ne uništi temeljne društvene vrijednosti u BiH, javlja se potreba za primjenom konzistentnih, učinkovitih mjera za sprečavanje korupcije, a sve s ciljem da se utječe na javno mijenje i podizanje javne svijesti, te da se korumpirane osobe sankcionišu pred nadležnim organima.

Strategija za borbu protiv korupcije (u prilogu ovog dokumenta) ima za cilj da smanji mogućnosti za korupciju putem uspostavljanja savremenog i učinkovitog administrativnog i pravnog okvira za javni sektor.

Strategija je usvojena od strane Vijeća ministara 2009. godine.

EDUKACIJA, OBUKA I JAVNA SVIJEST

Kako je i navedeno u Strategiji, neosporna je činjenica da će antikorupcijski napori biti održivi samo tamo gdje se poduzmu posebne mjere u oblasti edukacije građana još od najranijeg doba. Takođe, ni sama promjena pravila nije dovoljna. Ljudi koji treba da implementiraju nova pravila treba da prođu odgovarajuću obuku i da ih ujedinjavaju zajedničke pozitivne vrijednosti. Takođe, od suštinske važnosti je poduzimanje ciljanih mjera kako bi se svim članovima bh. društva jasno stavilo do znanja da korupcija nije prihvatljiv način da se ostvare lični interesi i da će biti drastično kažnjavana.

Sa aspekta edukacije djece i mladih, pored uvođenja programa iz oblasti borbe protiv korupcije i etike u osnovne i srednje škole i na univerzitetima, Strategijom je bilo predviđeno i da se edukacija djece i mladih o korupciji vrši putem specijalizovanih medijskih sadržaja emitovanih putem javnog servisa i prilagođenih dobi ciljnih grupa.

Akcioni plan za borbu protiv korupcije (APACS)

Akcioni plan koji je sastavni dio Strategije i kojim su precizirane mjere koje treba da dovedu do ostvarenja ciljeva zadatih u Strategiji, sadrži, pored niza mjera koje se odnose na izgradnju kapaciteta Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK), prevenciju korupcije kroz donošenje sistemskih rješenja u institucijama i unapređenje provedbe zakona, i četiri mjere koje se odnose na prevenciju korupcije kroz obrazovanje i informisanje. Ove mjere odnose se na uvođenje obaveznog obrazovanja iz oblasti etike i borbe protiv korupcije u nastavne planove i programe osnovnih i srednjih škola te javnih fakulteta u Bosni i Hercegovini:

3.4 Procijeniti potrebe za programima obuke u borbi protiv korupcije za osnovne i srednje škole i univerzitetima (rok za provedbu mjere: decembar 2011)

3.11 Uvesti obavezne programe obuke iz oblasti etike i borbe protiv korupcije u osnovne i srednje škole i na univerzitetima (rok za provedbu mjere: februar 2012)

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini

Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037

Udruženje Centar za razvoj medija i analize

Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka

Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse

Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200 538

3.15 Sve osnovne i srednje škole i univerziteti u BiH trebaju u svoje nastavne planove i programe uvrstiti programe obuke u oblasti etike i borbe protiv korupcije (rok za provedbu mjere: kraj 2014)

Takođe, Akcionim planom predviđena je i edukacija putem edukativnog sadržaja na temu borbe protiv korupcije koji će emitovati javni emiteri u Bosni i Hercegovini:

3.16 Programi edukacije javnosti trebali bi postati sastavni dio uređivačke politike i programske sheme javnih emitera (rok za provedbu mjere: početak 2015)

korupcija nosi, te o sredstvima za borbu protiv korupcije i o pojedinačnoj odgovornosti svakog građana glede ovog problema.	Januar 2011. god.	javnošću
3.13 Početak obuke za novinare u saradnji sa njihovim profesionalnim udruženjima.	Januar 2011. god.	Agencija, uredi za javnošću
3.14 Svi javni službenici u BiH će proći bar jednu obuku iz oblasti etike i borbe protiv korupcije na osnovu usvojenih programa koji će se redovno evaluirati.	Kraj 2014. god.	Agencija
3.15 Sve osnovne i srednje škole i univerziteti u BiH trebaju u svoje nastavne planove i programe uvrstiti programe obuke u oblasti etike i borbe protiv korupcije.	Do kraja 2014. god.	Agencija, m obrazovanja, univerz
3.16 Programi edukacije javnosti trebali bi postati sastavni dio uređivačke politike i programske sheme javnih emitera.	Do početka 2015. god.	Agencija, javni emit uredi za odnose sa ja
4. Provedba zakona		
4.1 Povećati učinkovitost svih agencija za provedbu zakona u BiH, kroz adekvatno financiranje, opremanje i osposobljavanje.	Decembar 2010. god.	Agencija, Vijeće min ularstva poslova

Provođenje Akcionog plana za borbu protiv korupcije

! Do današnjeg dana, mjere 3.4 i 3.11 nisu implementirane niti je njihova implementacija započeta. To implicira i kašnjenje pri provođenju mjera 3.15 i 3.16 budući da su ove mjere u direktnoj međusobnoj zavisnosti te je nemoguće pripremiti kvalitetne odgovarajuće prijedloge za uvođenje obrazovanja na temu borbe protiv korupcije bez prethodno obavljene procjene i konsultacija sa institucijama zaduženim za oblast visokog obrazovanja.

Nevladin sektor koji se bavi monitoringom provođenja Strategije za borbu protiv korupcije kao i međunarodna organizacija koje prate napredak Bosne i Hercegovine na njenom putu ka Evropskoj uniji, saglasni su u svojim izvještajima i ocjenama u tome da je Bosna i Hercegovina još uvijek u ranoj fazi borbe protiv korupcije te da provedba strategije i akcionog plana mora biti ubrzana.

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037

Udruženje Centar za razvoj medija i analize
Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka
Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse
Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200 538

Približava se rok za provedbu Akcionog plana za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije. Nažalost, rezultati njegove provedbe su uznemirujuće slabi. Većina specifičnih mjera predviđenih Akcionim planom antikorupcijske strategije su samo djelomično provedene ili nisu nikako. Prema izvještaju o monitoringu provođenja Strategije za borbu protiv korupcije koji provodi Transparency International, provedeno je tek oko 10 % mjera.

U istom izvještaju, izražava se zabrinutost zbog visokog prisustva korupcije na svim nivoima javnog života te zbog složenih veza između političkih aktera, biznisa i medija. Poziva se, između ostalog, na ubrzanje implementacije antikorupcijske strategije i jačanje efikasne istrage i procesuiranja slučajeva korupcije.

Zabrinutost dijele i institucije Evropske unije. Tako je problem korupcije označen jednim od najvažnijih za BiH i u izvještaju Komiteta za vanjske poslove Evropskog parlamenta u januaru 2014. godine, te je još jednom pozvano na ubranu implementaciju mjera koje treba da dovedu do smanjenja korupcije i kreiraju mehanizme za sprečavanje korupcije.

U izvještaju Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine za 2013. godinu ističe se kako složene veze između političkih aktera, biznis sektora i medija dovode u opasnost demokratske institucije i praksu i čine otkrivanje korupcije vrlo teškim. I u ovom izvještaju kritikuje se sporost u provođenju Strategije za borbu protiv korupcije te upozorava kako je korupcija u BiH i dalje vrlo raširena, uz nizak stepen procesuiranja slučajeva i kažnjavana počinilaca što ima izrazito negativan uticaj na društvo i ekonomiju u Bosni i Hercegovini.

PROJEKAT KURIKULUM ZA TRANSPARENTNOST, KURIKULUM ZA ODGOVORNOST

U saradnji sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini, u 2013. godini odobrila je sredstva namijenjena ubrzanju implementacije mjera sadržanih u Akcionom planu za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije.

Pri pripremi projektnih aktivnosti koje imaju za cilj da ubrzaju provođenje mjera koje se odnose na uvođenje obrazovanja iz oblasti etike i borbe protiv korupcije u nastavne planove i programe osnovnih i srednjih škola i fakulteta u BiH, uzeti su u obzir i sljedeći problemi:

- Djeca i mladi u Bosni i Hercegovini ne prolaze nikakav vid obrazovanja o tome kako se boriti protiv korupcije ili bilo kojeg drugog oblika neetičkog ponašanja. Neophodno je kreirati obrazovni sadržaj, iskrojen u skladu sa okruženjem u kojem žive. Omladina mora biti svjesna okruženja u kojem živi, kao i prepreka i prilika za učinkovitu borbu protiv korupcije. Obrazovanje mora biti izrađeno prema različitim konceptima vlasti u oba entiteta, kao i prema konceptu na državnom nivou, jer se borba protiv korupcije na nivou države, entiteta i distrikta značajno razlikuje.

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037

Udruženje Centar za razvoj medija i analize
Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka
Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse
Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200 538

- Ne postoje strategije i programi o obrazovanju djece i mladih o etici i metodama borbe protiv korupcije. Potrebno je učiniti procjenu potreba za antikorupcijskim intervencijama u sljedećim oblastima: vladavina zakona, javna administracija i sistem, transparentnost i odgovornost, razvoj kapaciteta sa posebnim naglaskom na etici. Ova procjena će biti osnova za sve daljnje radnje.
- Javnost nije dovoljno informisana o definiciji korupcije, oblicima pojave korupcije, posljedicama i metodama borbe protiv korupcije. Javni emiteri u BiH uglavnom pokrivaju problem korupcije putem vijesti i mogućih sudskih epiloga. Iako bi oni trebali edukovati javnost putem svoga programskog sadržaja, javni emiteri ne ispunjavaju ovu pravnu obavezu. Njihovo opravdanje je nedostatak sredstava za izradu takvih programa. Zbog toga je neophodno izraditi edukativne programe za različite dobne grupe djece i mladih.

U skladu sa identifikovanim problemima te mjerama predviđenim Akcionim planom, projekat "Kurikulum za transparentnost, kurikulum za odgovornost" predvidio je 4 grupe aktivnosti koje odgovaraju mjerama predviđenim Akcionim planom i treba direktno da doprinesu njihovoj realizaciji.

Između ostalog, posebne aktivnosti predviđene su kako bi se doprinijelo realizaciji **mjere 3.16: programi edukacije javnosti postaju sastavni dio uređivačke politike i programske sheme javnih emitera.**

Kako je navedeno, ova mjera predviđa da bi obrazovni programi trebali postati sastavni dio uređivačkih politika i programa javnih emitera. Kako bi se to postiglo, neophodno je uspostaviti saradnju sa javnim emiterima i uticati na izradu i emitovanje programa fokusiranih na borbu protiv korupcije. Informisanje javnosti o korupciji je jedna od najvažnijih uloga civilnog društva u borbi protiv korupcije. Cilj ovih programa jeste obrazovanje javnosti, primarno djece i mladih, o različitim oblicima korupcije.

U okviru projekta, tri serije obrazovnih emisija za djecu i mlade će biti proizvedene (po 6 emisija za uzrast od 6 do 10 odnosno od 10 do 16 godina te 10 emisija za mlade preko 16 godina).

Kako bi se osiguralo da emisije budu proizvedene na način koji će omogućiti maksimalnu pažnju i razumijevanje od strane ciljnih grupa, provedene su sljedeće aktivnosti:

- analiza medijskog sadržaja o korupciji namijenjena djeci i mladima koji se trenutno emituje na javnim emiterima u Bosni i Hercegovini
- ispitivanje stavova i mišljenja kada je u pitanju tema korupcije među učenicima osnovnih i srednjih škola

U nastavku dokumenta slijedi analiza medijskog sadržaja koju je za potrebe projekta provela agencije Prime Communications.

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037
7

Udruženje Centar za razvoj medija i analize
Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka
Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse
Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200 538

ANALIZA MEDIJSKOG SADRŽAJA NA TEMU KORUPCIJE

Period analize: **10. avgust – 10. septembar 2014.g.**

Prime Communications tim uradio je analizu medijskog sadržaja po pitanju izvještavanja javnih emitera u BiH na temu korupcije u periodu 10. avgust-10. septembar 2014.g., sa fokusom na analizu teme korupcije u programima za djecu i mlade. U skladu sa našom ponudom koja je dostavljena Centru za razvoj medija i analize (CRMA), kao i sa zaključcima naše komunikacije sa predstavnicima CRMA-e nakon odabira Prime Communications za partnera na ovom projektu, proveli smo tri aktivnosti, kako bi dobili odgovore na konkretna pitanja i saznali šta CRMA želi dobiti.

Prva aktivnosti bila je komunikacija sa urednicima programa za djecu i mlade sa TV i radio stanica koje su dio tri javna emitera u BiH. Osmišljen je zatvoreni intervju, kako bi se dobili konkretni odgovori potrebni da bi se uradila analiza na pitanja da li postoje TV emisije za mlade posvećene temi korupcije, koji je fokus emisija za djecu i mlade generalno, postoje li planovi za proizvodnju programa za djecu i mlade koji su povezani sa obrazovanjem na temu korupcije, itd. Pitanja za urednike također su bila povezana sa temom da li postoji interes tih TV kuća za proizvodnju obrazovnih emisija na temu korupcije, te mogućnost učestvovanja emitera u proizvodnji takvih sadržaja od strane partnera izvan njihove medijske kuće.

Drugi niz aktivnosti uključivao je praćenje medija, kvalitativnu i kvantitativnu analizu sadržaja praćenih medija na tri javna emitera u BiH, gdje su ključne riječi bile korupcija i mito. Analize su obuhvatile razmatranje termina emitovanja, ključne riječi, trajanje izvještaja, ton izvještavanja i napomene. Cilj ovog dijela analize je bio saznati koji su to ključni izvori (pojedinci i organizacije) koji govore o korupciji ili koji se citiraju vezano za ovu temu, koji medij je najintenzivnije spominjao temu korupcije, te kakav je obim i ton ovih izvještaja.

Na kraju, faza analize podataka i izvještavanja dala je konkretne odgovore na pitanja postavljena u istraživanju: da li uopšte postoji i koji je nivo izvještavanja o korupciji u programu za mlade, te u programima koje takođe gledaju mlade generacija, na koji način javni emiteri u BiH tretiraju pitanje korupcije u programu za mlade i da li postoje edukativne poruke u tim izvještajima.

U dijelu analize koji se bavi nalazima, zaključcima i preporukama, dat je kratak pregled odgovora iz intervju, praćenja medija i analize podataka, uz preporuke za dalji rad kada su u pitanju teme koje su predmet ove analize.

OČEKIVANI REZULTATI ANALIZE

Analiza bi trebala dati odgovore na sljedeća pitanja:

- Da li postoje ikakvi, i ako postoje, u kom obimu postoje, specijalni programi namijenjeni djeci, koji se bave problemom korupcije (primanje i davanje mita, zloupotreba položaja, itd.)? Ukoliko je odgovor da, potrebno je analizirati te programe u kontekstu kvantiteta, kvaliteta, metodologije, pristupa, prilagođavanja uzrastu djece, vremenu emitovanja, itd.

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037

Udruženje Centar za razvoj medija i analize
Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka
Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse
Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200 538

- Da li su teme korupcije i etičnog ponašanja prisutne u TV emisijama namijenjenim mladima i djeci? Ako da, trebala bi se uraditi analiza teme korupcije u kontekstu prezentacije u tim emisijama.
- Na koji način se tema korupcije tretira u centralnim emisijama vijesti na javnim emiterima u BiH, koje također gledaju učenici? Da li je sadržaj prilagođen tako da bude razumljiv mlađim generacijama (uzrasta 16-25)?
- Na koji način mediji izvještavaju o slučajevima korupcije? Da li bismo to mogli opisati kao edukativno, detaljno ili tek daju informacije? Analiza bi trebala dati odgovor na pitanje da li se medijski izvještaji bave slučajevima korupcije na dnevnoj osnovi, ili se bave uzrocima i dugoročnim efektima korupcije, na društvo uopšte.
- Koji je obim programa proizvedenog od strane neovisne/strane produkcije, koji se emituje u programima za mlade na javnim emiterima u BiH.

METODOLOGIJA

U skladu sa našom ponudom dostavljenom CRMA-i, te u skladu sa dogovorom postignutim na sastanku prije potpisivanja ugovora, koristili smo kombinaciju nekoliko metoda, u nizu aktivnosti na koje smo se fokusirali: direktne kontakte sa urednicima programa za mlade, kvalitativne i kvantitativne analize.

Prva aktivnost bili su intervjui sa urednicima programa za mlade na javnim emiterima u BiH, koji su imali za cilj: dobiti detaljne informacije vezano za programe za mlade (sa fokusom na moguće specijalne programe na teme korupcije, mita i etičnog ponašanja), dobiti direktne informacije vezano za kako se temom korupcije bavi u vijestima, te dobiti ulazne informacije vezano za programe, emisije i teme kojima ćemo se baviti u ovoj analizi.

Drugi set aktivnosti bile su kvalitativne i kvantitativne analize sadržaja medijskih programa na tri javna emitera u BiH, uključujući radio i TV programe BH Radio 1, BHT1, FTV, Radio FBiH, Radio RS i RTRS. Kvantitativna analiza pružila je osnov za kvalitativnu analizu, koja daje odgovore vezano za kvalitet i ciljeve emitovanih programa, ali i ton i ciljnu publiku emitovanih programa za mlade.

Treća i finalna faza bila je fokusirana na pravljenje kratkog pregleda, analize prikupljenih podataka i izvještavanje prema ugovaraču.

INTERVJUI

Intervjui su osmišljeni kao kombinacija zatvorenih pitanja i davanja prostora za objašnjenja urednicima programa za mlade sa tri TV i tri radio stanice koje su dio javnih emitera u BiH. Pitanja su zasnovana na očekivanim direktnim rezultatima (outputi) analize, te potrebi da se dobiju detaljne informacije o tome koliko je tema korupcije prisutna u programu tri javna emitera u BiH kada je u pitanju program za mlade. Obavili smo šest intervjua uživo, sa urednicima programa za mlade, ili urednicima zabavnog programa koji su također urednici programa za mlade:

- Boris Šiber (FTV)

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037

Udruženje Centar za razvoj medija i analize
Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka
Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse
Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200 538

- Emina Daut (BHT1)
- Selena Močević (RTRS)
- Snježana Galić (BH Radio 1)
- Slavica Brkić (Radio RS)
- Jasmina Dučić-Nuhodžić (Radio FBiH)

Urednike smo pitali da odgovore i daju komentare na pitanja:

- Da li na vašoj TV/radio stanici postoje specijalni programi koji se bave pitanjem korupcije, u sklopu programa za djecu i mlade? (Da/Ne + ako da, koji?)
- Da li na vašoj TV/radio stanici postoje programi koji se djelomično bave problemom korupcije, u sklopu programa za djecu i mlade? (Da/Ne + ako da, koji?)
- Da li na vašoj TV/radio stanici postoje novinari koji su specijalizirani za izvještavanje o pitanju korupcije? (Da/Ne)
- Da li vaša TV/radio stanica planira proizvoditi ili emitovati tokom narednih 6 mjeseci programe koji se bave temama korupcije i mita?(Da/Ne)
- Koji su najvažniji programi za djecu i mlade i u kojem se terminu ti programi emituju?
- Da li vaša TV/radio stanica planira proizvoditi ili emitovati tokom narednih 6 mjeseci sadržaj koji se bavi temom korupcije i mita, u sklopu programa za djecu i mlade? (Da/Ne)
- Šta mislite koje vrste program bi trebalo proizvoditi u budućnosti, s fokusom na obrazovne programe na temu korupcije?
- Da li planirate proizvoditi/nabaviti programe za djecu i mlade koji se bave problemom korupcije?
- Koji je procent neovisne vanjske produkcije u sklopu rada vaše TV/radio stanice, naročito kada je u pitanju program za djecu i mlade?
- Da li vaša TV/radio stanice ima praksu da kupuje takve sadržaje, koje prilike postoje da se takav sadržaj ponudi javnim emiterima u BiH?
- Da li je vaša TV/radio stanica zainteresovana za priliku da se uključi u proces proizvodnje i emitovanja obrazovnih programa na temu etike i borbe protiv korupcije, u programima za djecu i mlade?
- Koji su vaši kapaciteti i prilike da učestvujete u pripremanju i proizvodnji obrazovnih emisija na temu etike i korupcije, u programu za djecu i mlade?
- Koji je obim programa o korupciji i mladima koje ste do sada implementirali?
- Kakve povratne informacije ste imali vezano za implementirane sadržaje o borbi protiv korupcije, kroz program za mlade i program na temu korupcije?

Napomena: Intervjuisane osobe su ponudile različite odgovore i pozicije u pogledu definisanih pitanja, a odgovori su bili korisniji u smislu potvrde naših zaključaka iz ključnih izvora podataka (praćenih TV i radio stanica). Međutim, neki od zajedničkih zaključaka ili preporuka koje su izrazili urednici uključeni su u analizu teksta, uz napomenu vezano za izvor podataka i urednika koji je izrazio određeno mišljenje. Generalni zaključci iz kvalitativne i kvantitativne analize usklađeni su sa mišljenima izraženim od strane urednika.

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
 Skenderija 3A,
 71000 Sarajevo, BiH
 Tel: + 387 33 254 700
 Fax: + 387 33 666 037

Udruženje Centar za razvoj medija i analize
 Dalmatinska 1,
 71000 Sarajevo, BiH
 Tel: +387 33 263 546
 Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka
 Lazarička 2,
 78000 Banja Luka, BiH
 Tel: +387 51 921 592
 Fax: +387 51 921 596

Infohouse
 Skenderija 15,
 71000 Sarajevo, BiH
 Tel + 387 33 209 304
 Fax: + 387 33 200 538

MEDIJSKI SADRŽAJ OBUHVAĆEN ANALIZOM

BHT1:

Medij	Emisija/termin	Trajanje	Period praćenja	Napomena
BHT1 glavne vijesti	19:00	25-30 min	30 dana	Glavna emisija vijesti na programu BHT1.
BHT1 jutarnji program za mlade	9:00-11:00	2 h	30 dana	Termin varira, u ovisnosti od ostatka TV šeme. Program za mlade ima različitu šemu u danima vikenda

RTRS:

Medij	Emisija/termin	Trajanje	Period praćenja	Napomena
RTRS vijesti	19:30:00	30 min	30 dana	Glavna emisija vijesti na programu RTRS
Mala TV	9:00	Okolo 60 min	30 dana (emituje se subotom)	Program za mlade, uzrasta od 5 do 14.

FTV:

Medij	Emisija/termin	Trajanje	Period praćenja	Napomena
FTV vijesti	19:30	30 min	30 dana	Glavna emisija vijesti na programu FTV.
FTV program za djecu i mlade	8:00 – 11:00	Između 150 i 180 min	30 dana	Termin varira, u ovisnosti od ostatka TV šeme.

BH Radio 1:

Medij	Emisija/termin	Trajanje	Period praćenja	Napomena
BH Radio 1 vijesti	15:00	25-30 min	30 dana	Glavna emisija vijesti na programu BH Radio 1
BH Radio 1 program za mlade	19:00	60 min	30 dana (emituje se srijedom)	Program za mlade, koji se bavi temama relevantnim za srednjoškolsku populaciju (14-18)

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037
11

Udruženje Centar za razvoj medija i analize
Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka
Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse
Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200 538

Radio FbiH:

Medij	Emisija/termin	Trajanje	Period praćenja	Napomena
Radio FbiH vijesti	17:00	30 min	30 dana	Glavna emisija vijesti na programu FTV.
FTV 1 vikend program za mlade	9:00	Okolo 60 min	30 dana (emituje se subotom)	Vikend program za mlade, uzrasta od 7 do 14 godina.

Radio RS:

Medij	Emisija/termin	Trajanje	Period praćenja	Napomena
Radio RS vijesti	19:30:00	30 min	30 dana	Glavna emisija vijesti na programu Radio RS.
Program za mlade (Maštanje)	9:00	Okolo 60 min	30 dana, ali emisija ide samo nedjeljom	Program za mlade uzrasta za osnovnu školu.

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037
12

Udruženje Centar za razvoj medija i analize
Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka
Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse
Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200 538

ANALITIČKI PREGLED PRAĆENOG SADRŽAJA

Medij	Emisija/ter min	Ključne riječi	Trajanje	Ton izvještavanja ¹	Napomene
BHT1, 10. 08.	19:00	Korupcija	2:39	5	Izveštaj o konferenciji za štampu koju je održao Transparency International BiH, na temu istraživanja vezano za rad pravosudnih institucija u BiH kada su u pitanju slučajevi korupcije. U izvještaju se navodi da se situacija u ovoj oblasti pogoršala u periodu otkako Transparency International radi analize iz ove oblasti. Podcrtano je da su 132 od 147 osobe optužene za korupciju proglašene krivim i osuđene, ali da se u većini ovih slučajeva radi o korupciji nižeg, a ne najvišeg nivoa. Reporter je istakao da je nivo korupcije izuzetno visok, što nanosi štetu svim oblastima društva. Izveštaj je uključio izjave sljedećih osoba: glasnogovornica Transparency International-a u BiH Ivana Korajlić, osoba koja je prijavila korupciju Drago Lukenda i glasnogovornik EU delegacije u BiH Andy McGuffie. O ovoj temi su također izvijestili Radio FBiH i RS Radio.
FTV 16.8.	19:30	Korupcija	1:15	4	Izveštaj o sporovima vezano za navodne slučajeve korupcije u Zavodu zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona. Nevladina organizacija iz BiH, Centri civilnih inicijativa (CCI), izrazila je podršku pozivima za transparentnijim radom i procedurama javnih

¹ Prema Univerzitetu *Columbia* i metodologiji *Memo98*, uobičajene ocjene za procjenu tona kreću se od 1 i 5. Jedan je ocjena za veoma pozitivan ton i koristi se za pozicije kada mediji bez sumnje i jasno promovišu određene zvaničnike ili ideje. 2 je ocjena za pozitivan ton, 3 za neutralan, 4 za neznatno negativan i 5 za izuzetno negativan. Ocjena 5 znači da su mediji odlučili da oštro kritikuju izvjesne predstavnike, institucije ili društveni fenomen.

					nabavki u Zavodu, ali još uvijek nema zvanične i pune podrške ovoj inicijativi. Reporter je kritikovao nemar prema izuzetno visokoj stopi korupcije u BiH.
FTV, 25.08.	19:30	Korupcija	2:38	5	FTV izvještava o slučaju istrage navodnih nepravilnosti vezano za nabavku vozila za graničnu policiju BiH. Naime, vlasnik jedne kompanije iz Hercegovine potpisao je nekoliko ugovora sa direktorom granične policije BiH, Vinkom Dumančićem, te nabavio vozila za graničnu policiju BiH. Reporter je podcrtao da postoji stalan trend saradnje između granične policije BiH i pomenutog vlasnika, te nekoliko sumnjivih ugovora za nabavku vozila. Naglašeno je i da su sumnje vezano za moguće nepravilnosti čak i veće ukoliko znamo da pozivi za nabavku nisu objavljeni u medijima, nego u Službenom glasniku BiH.
BHT1, 28 August	19:00	Korupcija	2:17	4	Nevladina organizacija iz BiH, Centri civilnih inicijativa (CCI) predstavila je rezultate istraživanja vezano za nivo korupcije u BiH, u poređenju sa istraživanjima urađenim tokom proteklih nekoliko godina. U poređenju sa ranijim izvještajima, izvještaj o korupciji u BiH 2014.g. navodi da je najveći nivo korupcije prisutan u policijskim i zdravstvenim institucijama, i obrazovanju. Ton izvještaja je osudio visoko prisustvo korupcije i pomanjkanje efikasnih metoda borbe protiv korupcije, ali i nedostatak odgovora institucija vezano za problem korupcije. Izvještaj je uključio i izjave projektne menadžerice iz CCI-a Majde Behram Stojanov, projektnog menadžera CCI-a

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037
14

Udruženje Centar za razvoj medija i analize
Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka
Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse
Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200
538

					Zorana Adžaića i zamjenika direktora BiH Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK), Dragana Slipca. O ovoj temi su također izvijestili BH Radio 1 i RS Radio.
FTV, 28.8.	19:30	Korupcija	2:25		FTV je također izvijestila o istraživanju CCI-ja vezano za nivo korupcije u BiH. Izvještaj je uključio i izjave projektne menadžerice iz CCI-a Majde Behram Stojanov, projektnog menadžera CCI-a Zorana Adžaića i zamjenika direktora BiH Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK), Dragana Slipca.
RTRS, 2.9.	19:30	Korupcija	0:51	3	Ministarstvo unutrašnjih poslova i Vlada RS-a izradili su online aplikaciju koja pruža priliku osobama koje žele prijaviti slučajeve korupcije da to učine anonimno putem internet stranice Ministarstva unutrašnjih poslova RS-a. Suzbijanje korupcije bio je ključni motiv za realizaciju tog projekta. Izvještaj je uključio izjavu direktora policije RS-a Gojka Vasića.

SAŽETI PREGLED I ZAKLJUČCI

Metodologija razvijena i predložena za ovu konkretnu temu i analizu predviđela je kombinaciju kvalitativnih i kvantitativnih analiza, kako bi se dobili odgovori vezano za prostor koji se daje konkretnom predmetu, ali i intervju sa urednicima sa TV i radio stanica, u potrazi za konkretnim odgovorima vezano za specifična pitanja u pogledu pozicije teme korupcije u programu za mlade i djecu. Kvantitativne i kvalitativne analize uključene su kako bi se procijenio prostor, vrijeme i ton izvještaja na temu korupcije, ali i etički i profesionalni standardi medija kada se izvještava o temi korupcije u BiH. Metodologija² korištena za analizu implementacije nije dala značajne kvantitativne i kvalitativne povratne informacije, budući da nas je dovela do prvog i značajnog zaključka u analizi: postoji izuzetno nisko prisustvo teme korupcije u centralnim emisijama vijesti na javnim emiterima u BiH. S druge strane – u okviru 30-dnevnog praćenja programa za mlade i djecu na tri TV i tri radio stanice, u skladu sa šemom definisanom u odjeljku 'Medijski sadržaj obuhvaćen

² Univerzitet Columbia i metodologija Memo98

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037
15

Udruženje Centar za razvoj medija i analize
Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka
Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse
Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200
538

analizom' nije registrovana riječ korupcija spomenuta u tim programima. Također nije bilo spominjanja termina mito ili dar, niti takvog etičkog ponašanja koje bi rezultiralo zaključkom da je cilj programa bio educirati mlade o borbi protiv korupcije i s tim povezanim temama.

Centralne emisije vijesti u TV i radio programu izvijestile su o nekoliko tema i priča, uz ton koji pomalo ili oštro osuđuje učesnike u korupciji ili institucije, ali i dalje na način koji je više informativan nego edukativan. Generalno, mediji daju informacije o aktivnostima organizacija koje su posvećene borbi protiv korupcije, ali na način koji osuđuje i kritikuje, a ne educira i ne širi ideju da je korupcija neetično i društveno neprihvatljivo ponašanje. Broj od svega nekoliko izvještaja o radu organizacije Transparency International u BiH i BiH CCI ilustruje pomanjkanje dubokog fokusa na problem korupcije i širokog nivoa napora usmjerenih na borbu protiv korupcije.

Intervjui su pružili tačnije i značajnije informacije, kako u smislu generalnih zaključaka vezano za način na koji mediji izvještavaju o problemu korupcije tako i u smislu očekivanih odgovora kao rezultat konkretnog projekata i analize³. Odgovori urednika dali su nam konkretne informacije o ovim temama i bili su izuzetno korisni, naročito budući da je analiza rađena u ljetnoj TV šemi, kada se ne emituju mnogi od programi koji idu tokom školske godine.

Većina urednika je navela da nemaju specijalne programe za djecu i mlade koji bi se bavili temom korupcije. Jedna od njih⁴ odlučila je da razgovara sa nama, ali da ne popuni upitnik, objašnjavajući da bi program za djecu trebao da ih nauči da kažu „dobro jutro“, da komuniciraju sa kolegama i komšijama, a ne da uči djecu o kompleksnim društvenim fenomenima. Međutim, urednici su izrazili različita mišljenja u pogledu programa koji djelomično tretiraju temu korupcije, te je polovina njih izjavila da se njihovi programi djelomično bave ovom temom. Na primjer, urednik Boris Šiber je izjavio da emisija „Hayd u park“⁵ indirektno tretira ovu temu. Također smo zabilježili komentar urednika da imaju novinare koji su specijalizovani za temu korupcije ali u sklopu redakcije vijesti i aktuelnih dešavanja, a ne u redakciji za djecu i mlade.

U intervjuima smo također saznali da javni emiteri planiraju raditi na produkciji programa koji će se baviti temom korupcije, ali uglavnom kroz program centralnih vijesti ili drugih programa, a ne u programima posvećenim djeci i mladima. Na kraju, izrazili su spremnost za komunikaciju o neovisnoj i vanjskoj produkciji, ali i naveli da zakon definiše obavezu javnih emitera da uključe bar 10 % programa koji nastaje kao rezultat neovisne produkcije za svakodnevno emitovanje. Ova obavezna ne odnosi se na informativne emisije, sportski program i marketing.

Većina intervjuisanih urednika navela je da je omjer takvog programa značajno viši, objašnjavajući da bi ured za statistiku mogao dati konkretne odgovore vezano za veličinu i iskustva. Također smo registrovali da je većina urednika navela da su povratne informacije vezano za efekte emitovanja takvog sadržaja bile odlične.

³ Obim specijalnih programa namijenjenih djeci koji se bave problemom korupcije, kako mediji izvještavaju o slučajevima korupcije, itd.

⁴ Urednica BH Radio 1 Snježana Galić

⁵ Također se ne emituje tokom ljetne šeme

SAŽETI PREGLED

Teme korupcije i podmićivanja nisu obrađivane tokom perioda od 30 dana koliko je trajalo praćenje programa za djecu i mlade na tri TV programa javnih emitera i tri radio programa javnih emitera u BiH, konkretnije u periodu od 10. avgusta do 10. septembra 2014.g.

Korupcija je spomenuta u programu vijesti BHT1 na dan 10. avgust (izvještaj o konferenciji za štampu Transparency International-a) i 28. avgusta (izvještaj o konferenciji CCI-a), te programu vijesti FTV-a na dan 16., 25. i 28. avgusta (navodna korupcija u sektoru zdravstva u HNK, nepravilnosti vezano za javne nabavke u graničnoj policiji BiH i konferencija za štampu CCI-a) te u programu RTRS-a na dan 2. septembra (Ministarstvo unutrašnjih poslova RS-a pokrenulo je aplikaciju za prijavljivanje korupcije putem interneta). Ovi izvori nisu dovoljni za kvantitativnu analizu budući da su prezentirani sadržaji irelevantni u poređenju sa obimom prisustva teme korupcije u programima javnih emitera.

Kvalitativna analiza prepoznala je negativan ton u kada se spominje i izvještava o pitanju korupcije, ali u informativnom ili savjetodavnom kontekstu, ne edukativnom.

Različiti javni emiteri na isti način tretiraju termin korupcija, a izjave koje su date uglavnom izražavaju mišljenja lidera iz NVO-a, uključujući i predstavnike institucija i BiH Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK).

Intervjui su pokazali da postoji pomanjkanje programa namijenjenih edukaciji o korupciji i proizvodnje sadržaja za mlađu populaciju, ali i minimalne planove za realizaciju takvih programa u budućnosti.

ZAKLJUČCI

Praćenjem medija tokom perioda od 30 dana nije registrovana nijedna emisija koja se bavila pitanjem korupcije, u programu namijenjenom djeci i mladima. Tokom intervju sa urednicima, oni su objasnili da postoje izvjesne emisije koje se djelomično bave ovom temom, ali obim takvih programa tokom perioda u kojem su praćeni navedeni mediji bio je na nivou nule. Zaključak mjerenja kvantiteta i kvantiteta sadržaja povezanih sa temom korupcije u centralnim vijestima također je bio da je nivo prisustva ove teme prilično nizak, sa jasnom tendencijom da javni emiteri predstavljaju informacije o aktivnostima različitih NVO i institucija, bez dubljeg i edukativnog pristupa temi korupcije. U tom kontekstu, postoji veoma malo, ili nikakvo, prilagođavanje ovih programa i tema potrebama djece i populaciji mladih. Tema etičnog ponašanje je djelomično bila prisutna o ovim emisijama, ali naglasak je stavljan na dobro ponašanje u grupi i društvu, a ne podmićivanje, korupciju i darove kao fenomene koji su povezani sa korupcijom.

Centralne informativne emisije javnih emitera u BiH osmišljene su tako da stavljaju temu korupcije i priče o korupciji u segment „izvještaji o aktuelnim dešavanjima“ i izvještavaju o dnevnim aktivnostima NVO-a i domaćih institucija koje rade na promociji civilnog društva ili provedbi zakona. Mlađe generacije mogu shvatiti priče koje osuđuju neetično ponašanje i koje govore o lopovima i krađama, ali bez strateškog, sistematskog i dubokog pristupa koji bi mijenjao kodeks socijalno prihvatljivog ponašanja, što bi moglo dovesti do promjena u generalnom pristupu i pozicioniranju spram korupcije. U ovakvom scenariju, izvještaji o korupciji se čine kao „samo još jedna tema“, pored izvještaja o vladinim uspjesima, politici, kulturi i sportu.

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037
17

Udruženje Centar za razvoj medija i analize
Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka
Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse
Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200 538

Registrovani izvještaji objavljeni u centralnim informativnim programima javnih emitera u BiH bili su izvještaji o istragama koje se vode vezano za slučajeve korupcije, te izvještaji o konferencijama za medije NVO-a i institucija, bez namjere da se ulazi dublje u efekte koji objašnjavaju više nego registrovana šteta u budžetima institucija koji su oštećeni zbog navodnih slučajeva korupcije. Takvi izvještaji su periodični, govore o pojedinačnim slučajevima, a ne o dijelu društva ili društvu uopšte.

U konačnici, zakon definiše obavezu javnih emitera da najmanje 10 posto njihovog programa bude proizvedeno od strane neovisnih/stranih produkcija, u svim programima koji nisu vezani za informativne emisije, sportski program i marketing. Osobe koje su intervjuisane su navele da su otvorene za saradnju sa potencijalnim partnerima, ali i da nemaju veliko iskustvo sa neovisnim/stranim produkcijama koje bi mogle ponuditi emisije posvećene djeci, a koje se bave temama korupcije i podmićivanja.

PREPORUKE

Na osnovu sadržaja intervjua sa urednicima programa za djecu i mlade na javnim emiterima u BiH, ali također i na osnovu analize sadržaja sa posebno navedenim ključnim riječima i temama, iznosimo preporuku za saradnju sa urednicima programa za mlade sa javnih emitera, na pripremi sadržaja koji ima za cilj educirati djecu i mlade vezano za problem korupcije. Odličan izbor bi bio uspostaviti i stalnu saradnju, putem na primjer godišnjih sastanaka i analiza ili čak radionica, na kojima bi učestvovali i drugi akteri relevantni za oblast obrazovanja djece i mladih, kao što su profesori, predstavnici ministarstava obrazovanja, dječji psiholozi i slično.

Stručnjaci za produkciju i uređivanje programa za mlade i djecu bili bi korisni prilikom razmatranja detalja vezano za to da li su određeni sadržaji u ovoj oblasti prikladni. Neki od urednika sa javnih emitera su dali povratne informacije gdje navode da teme vezane za korupciju nisu prikladne za djecu u nižim razredima osnovnih škola, te naveli da djeca u tom uzrastu stižu prva saznanja vezano za etiku i moral uopšteno. U tom kontekstu, sadržaj treba biti prilagođen uzrastu ciljnih grupa, u skladu sa dodatnom analizom i razmatranjem prijedloga psihologa za djecu, stručnjaka za TV program i drugih relevantnih predstavnika koji se bave ovom temom. Istraživanje je pokazalo da apsolutno ne postoje takvi programi, naročito programi koji bi ciljali određeni uzrast, te određene faze u razvoju djeteta.

Napomena: analiza je rezultat praćenja medijskog sadržaja tokom perioda od jednog mjeseca, te intervjua sa urednicima programa za djecu i mlade sa javnih emitera u BiH. Zaključci i preporuke koje iznosimo su u potpunosti utemeljeni na činjenicama i dokumentiranim mišljenjima izraženim tokom realizacije projekta. Ipak, dijelovi analize koji sadrže mišljenja, konkretne zaključke i preporuke mogu sadržavati elemente subjektivnih mišljenja autorskog tima Prime Communications.

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3A,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: + 387 33 254 700
Fax: + 387 33 666 037
18

Udruženje Centar za razvoj medija i analize
Dalmatinska 1,
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 263 546
Fax: +387 33 263 546

Omladinski komunikativni centar Banjaluka
Lazarička 2,
78000 Banja Luka, BiH
Tel: +387 51 921 592
Fax: +387 51 921 596

Infohouse
Skenderija 15,
71000 Sarajevo, BiH
Tel + 387 33 209 304
Fax: + 387 33 200 538